

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

კოლოები (Culicidae)

კოლო

კოლოები (Culicidae), მწერების ოჯახი ორფრთიანთა რიგისა. აქვთ ერთი წყვილი სიფრიფანა ფრთა, მეორე გადაქცეულია ბზუალებად. მომრგვალო თავის წინა ნაწილში პირის ორგანოებია – ხორთუმი და საცეცები. აქვს 15-ნაწევრიანი წვრილი, მოკლე (დედალს) ან გრძელი (მამალს) ბეწვებით დაფარული ულვაშები. კვერცხი, მატლი და ჭუპრი დამდგარ ან მდოვრე წყალში ვითარდება. მატლი წყლის მცენარეულობითა და ცხოველებით იკვებება. სისტემატურად

ამოდის წყალსატევის ზედაპირზე და ისევე, როგორც ჭუპრი, ატმოსფერული ჟანგბადით სუნთქავს. ცნობილია 2000-მდე სახეობა, რ- თავან ბევრი სისხლმწოვია, ადამიანისა და ცხოველის ექტოპარაზიტია. ზოგს დაავადებული ორგანიზმიდან ჯანსაღ ადამიანზე სხვადასხვა დაავადების გამომწვევები გადააქვს. კ-ის ოჯახი იყოფა 3 ქვეოჯახად: Culicinae (ნამდვილი კ.), Dixinae და Chaoborinae. ნამდვილი კ-ის (Anophelini-ს) ქვეოჯახიდან საქართველოში გვხვდება გვარები: Anopheles (მალარიის კოლო), Aedes და Culex. მალარიის კ-ს გადააქვთ მალარიის გამომწვევი პლაზმოდუმები. არამალარიის კ-იდან აღსანიშნავია Aedes-ის გვარში შემავალი მრავალი სახეობა, რ-იც ადამიანისა და ცხოველის მავნებელია. მაგ., Aedes aegypti-ს გადააქვს ყვითელი ცხელებისა და ზიკას ვირუსი, ხოლო Aedes-ისა და Culex-ის ზოგ სახეობას (Aedes japonicus, Aedes togoi, Culex bithaeniorhynchus და სხვ.) – იაპონური ენცეფალიტი.
